

Fahd ibn Abdurrahman ed-Devserij

POSLANIKOV
ABDEST

صلى الله
عليه
وسلم

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA . NET

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ:

*"Ko se ovako abdesti, bit će mu oprošteno što je uradio od grijeha,
a namaz i hod do mesdžida bit će mu nagrada." (Muslim)*

Naslov originala:
صفة وضوء النبي ﷺ
SIFATU WUDUI-N-NEBIJJI

Naslov prijevoda:
Poslanikov ﷺ Abdest

Autor:
Fehd b. Abdurrahman ed-Devserij

S arapskog preveo:
Elvedin Huseinbašić, prof.

POSLANIKOV

صلى الله عليه و سلم

ABDEST

Pisac:

Fehd b. Abdurrahman ed-Devserij

Prijevod:

Elvedin Huseinbašić, prof.

ZENICA, 1424. h. godine/2003. godine

RECENZIJA

Podosta je naslova ugledalo svjetlo dana na ovim prostorima u posljednjih desetak godina. Čini se zato da je ovo, za naše pojmove i prostore, najplodnije doba izdavaštva, što, nema sumnje, omogućava čitaocima da se upoznaju s djelima različitih autora i širokog spektra tema, ali i različitog kvaliteta.

Allahova, ﷻ, je odredba da je takva klima pogodavala i pojavi velikog broja izdanja s temama iz oblasti islama, među kojima se najveći dio odnosi na prevode, prije svega s arapskog, a potom engleskog i još nekih svjetskih jezika.

Kada se pojavi novi naslov koji je spreman za štampu, nameću se dva osnovna pitanja: postoji li potreba za djelom tog sadržaja i da li će to djelo imati svoje čitaoce na određenom jeziku i u određenom prostoru?

U konkretnom slučaju, prevodilac i izdavač opredijelili su se za djelo koje obrađuje tematiku o kojoj je vrlo malo pisano i u islamskom svijetu, a pogotovo kod nas.

Riječ je o djelu koje tretira oblast ibadeta – islamskog obredoslovlja, u konkretnom slučaju – nizu radnji koje je neophodno obaviti prilikom pripreme za namaz, učenje Kur'ana, ili, jednostavno - iz potrebe proistekle iz svijesti dijela mu'mina (iskrenih vjernika koji proklamovane vjerske principe dosljedno primjenjuju u praksi) koji žele da su gotovo uvijek *čisti*, svjesni činjenice da je čovjek na ovom svijetu (dunjaluku) samo prolaznik i da mu je "smrt bliža od kragne za vratom".

O abdestu i njegovom značaju moglo bi se govoriti i pisati s medicinskog, zdravstvenog, tradicijskog i niza drugih aspekata. Međutim, autor se opredijelio samo na vjerski, tj. obredoslovni aspekt, koji je većini budućih korisnika ovog Devserijevog djela i

najbitniji. Kao jedan od onih koji spadaju baš u tu kategoriju čitalaca, nakon temeljitog iščitavanja i sagledavanja izvora kojima se autor koristio, a čiji priređivači i autori su ugledna imena iz oblasti islamskih znanosti, smatramo da ova knjiga, osobena po temi koju obrađuje, zaslužuje da bude štampana i na bosanskom jeziku.

Zenica, 5. decembar 2003. godine

UVOD

Sva zahvala pripada Allahu, ﷻ, hvalimo Ga, od Njega pomoć i oprost tražimo, utječemo se Allahu, ﷻ od zāla naših duša i zāla loših djela. Koga Allah, ﷻ, uputi, ne može ga niko u zabludu odvesti, a koga u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga scm Allaha, ﷻ, i da je Muhammed Njegov rob i Poslanik, ﷺ.

"O vjernici, bojte se Allaha, istinskom bogobojažnošću i umirite samo kao muslimani!"¹

"O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha, se bojte s imenom čijim jedni druge molite i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista stalno nad vama bdi."²

"O vjernici bojte se Allaha i istinu govorite. On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku, Njegovu bude pokoravao postići će ono što bude želio."³

A zatim:

Zaista je najiskreniji govor Allahov, ﷻ, govor; najbolja uputa, je Muhammedova, ﷺ, uputa; najgore stvari su izmišljene stvari; svaka izmišljena stvar je novotarija; svaka novotarija je zabluda a svaka zabluda je u vatri.

¹ Ali Imran, 102.

² En-Nisa, 1.

³ El-Ahzab, 70-71.

Želja nam je da se ovim prigodnim izdanjem dopuni znanje čitalaca iz oblasti ibadeta, te im na taj način olakšamo i postupanje u vezi s određenim propisima.

Ima onih koji zbog nedovoljnog općeg (pred) znanja nisu u mogućnosti da se služe postojećom literaturom, ali ima i onih kojima je jedina prepreka na tom putu-lijenost. Savjet i jednima i drugima je da se pokrenu, čitaju, istražuju i šire svoje znanje kako bi mogli spoznati svoju vjeru.

U želji da taj put čitaocu učinim lakšim, napisao sam ovu brošuru, da upotpunim zbirku ibadeta, pogotovo što niko nije napisao posebnu brošuru o abdestu. Osim onoga što se nalazi u fikhskim knjigama, o ovoj temi nisam našao nikakvo posebno izdanje.

Pri pisanju ove brošure koristio sam samo vjerodostojne hadise Allahova Poslanika, ﷺ, u skladu s redoslijedom abdesta, i govorio sam o nekim pitanjima o kojima postoji razilaženje među učenjacima. Odabrali smo ono za šta mislimo da je tačno, a odgovorili smo i onima koji misle suprotno.

Allaha, ﷻ, molim da nas uputi na istinu, Njemu molbu upućujemo jer On je moćan da to učini.

Autor

DEFINICIJE ABDESTA

1. Jezička definicija

Abdest *el-vudu* (الوضوء) Izgovara se s dammom na slovu *vav el-vudu* (الْوُضُوء) i označava samu radnju. Također se izgovara s *fethom el-vedu* (الوضوء), i označava vodu za abdest.

2. Terminološka definicija

Upotreba čiste i čisteće vode za određene dijelove tijela, kako je propisao i objasnio Allah, ﷻ.

ABDEST U KUR'ANU I SUNNETU

قال تعالى: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ
إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ....

Kaže Allah, ﷻ, (prijevod): "O vjernici, kad hoćete da molitvu obavite, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite, a dio glava svojih potarite i noge svoje do iza članaka..."⁴

Od Ebu Hurejre prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Ne prima se namaz jednog od vas kad izgubi abdest, sve dok se ponovo ne abdesti."⁵

Od Ibn Omera prenosi se da je rekao: "Čuo sam Poslanika, ﷺ, da kaže: Allah, ﷻ, ne prima namaz bez abdesta, niti sadaku ukradenu iz ratnog plijena."⁶

Od Ibn Abbasa prenosi se da je rekao: "Kaže Poslanik, ﷺ: Naređeno mi je da uzmem abdest samo kad hoću klanjati."⁷

Od Ebu Seida prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ključ namaza je čistoća, ulazak u namaz je početni tekbir, a izlazak iz namaza predavanje selama."⁸

⁴ Al-Maide, 6.

⁵ Muttefekun alejhi.

⁶ Muslim.

⁷ Ebu Davud, Tirmizi, i dodaje da je hasen sahih, Albani Sahihu-l-Džam'i 2.333.

⁸ Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Albani Sahihu-l-Džam'i 5.761.

VRIJEDNOST ABDESTA

Od Ebu Hurejre prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: Hoćete li da vas uputim na ono čime Allah, ﷻ, briše grijehe, i diže njime deredže. Rekoše: Naravno, Poslaniče, ﷺ. Reče: "Uzimanje abdesta u teškim situacijama, mnoštvo koraka do mesdžida, čekanje od namaza do namaza, to vam je bdijenje na granicama, to vam je bdijenje, to vam je bdijenje."⁹

Od Ebu Hurejre prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Kad se abdesti rob musliman ili vjernik pa opere lice, spadne s lica svaki grijeh koji je pogledom stekao, s vodom ili s posljednjom kapi vode. Kad opere ruke, spadne svaki grijeh koji je stekao rukama, s vodom ili s posljednjom kapi vode. Pa kad opere noge, spadne svaki grijeh koji je stekao hodeći njima, s vodom ili s posljednjom kapi vode, tako da ostane čist od grijeha."¹⁰

Od Ebu Hurejre prenosi se da je Poslanik, ﷺ, došao kod mezarja i rekao: "Esselamu alejkum stanovnici ovih domova, vjernici. Mi ćemo vam se inša-Allah, ﷻ, ubrzo pridružiti, imamo želju da vidimo našu braću!" Rekoše: "Zar nismo mi tvoja braća, o Allahov Poslaniče, ﷺ!? Reče: "Vi ste moji ashabi, a braća su nam oni koji još nisu došli!!!" Na to rekoše: "Kako ćeš prepoznati one koji još nisu došli, o Poslaniče, ﷺ?" Uzvрати: "Šta misliš za čovjeka koji ima konje obilježene po nogama i glavi, među potpuno crnim konjima!? Zar ih ne bi poznao!?" Rekoše: Naravno, Poslaniče, ﷺ! Nastavi: "Oni će doći s dijelovima tijela obilježenih abdestom, a ja sam, prvi, čekam ih, na mom vrelu. Zaista će neki ljudi biti udaljeni od mog vrela, kao što se udalji zalutala deva. Dozivat ću ih da priđu, pa će mi se reći: Oni su poslije tebe mijenjali stvari, pa ću reći: "Neka budu daleko, neka budu daleko."¹¹

⁹ Muslim.

¹⁰ Muslim.

¹¹ Muslim.

Od Ebu Umame prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Kad musliman abdesti, spadnu grijesi s njegovog: sluha, vida, ruku i nogu; čim sjedne, već mu bude oprošteno."¹²

Od Ebu Malika el-Eš'arije prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Čistoća je pola imana, zahvala Allahu, ﷻ puni vagu, subhanallah vel hamdulillah, puni sve između nebesa i Zemlje, namaz je svjetlo, sadaka je dokaz, sabur je sjaj, Kur'an je dokaz za tebe ili protiv tebe, svaki čovjek prodaje svoju dušu, pa je oslobodi ili uništi."¹³

Od Osmana prenosi se da je rekao: "Kaže Poslanik, ﷺ: "Ko se abdesti i uljepša svoj abdest, izađu grijesi iz njegova tijela, pa čak i ispod noktiju."¹⁴

Od njega se takođe prenosi da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ko se ovako abdesti, bit će mu oprošteno što je uradio od grijeha, a namaz i hod do mesdžida bit će mu nagrada."¹⁵

Od Ibn Omara prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Kad jedan od vas abdesti, pa uljepša svoj abdest, zatim krene ka mesdžidu, ne radeći to osim zbog namaza, svakim korakom lijeve noge izbriše mu se grijeh, a desnom mu se pišu dobra djela sve dok ne uđe u mesdžid, a kad bi ljudi znali šta ima u jaciji i sabahu, došli bi da ih klanjaju pa makar i pužući."¹⁶

Od Ebu Hurejre prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ko se abdesti i uljepša abdest, zatim ode u mesdžid i vidi da su ljudi već klanjali, Allah, ﷻ, mu dā istu nagradu kao i onima koji su prisustvovali i klanjali, a ne umanjuje od njihovih nagrada ništa."¹⁷

¹² Imam Ahmed, Albani Sahihu-l-Džam'i 461.

¹³ Muslim.

¹⁴ Muslim.

¹⁵ Muslim.

¹⁶ Taberani u Medžmu-l-kebir, Albani Sahih-l- Džam'i 454.

¹⁷ Ebu Davud, Nesai, Albani Sahih-l-Džam'i 6.039.

Od Zejda bin Halida el-Džuhenija prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Ko abdesti i uljepša abdest, zatim klanja dva rekata, i bude prisutan u njima, oprosti mu Allah, ﷻ, što je uradio od grijeha."¹⁸

Od Ukbeta ibn Amira prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ko se abdesti i uljepša abdest, zatim klanja dva rekata okrenut srcem i licem Allahu, ﷻ, obavezan mu je Džennet."¹⁹

Od Osmana prenosi se da je rekao, čuo sam Poslanika ﷺ da kaže: "Ko abdesti da bi klanjao i upotpuni abdest, zatim ode u mesdžid da klanja propisani namaz, pa ga klanja s nekim ili s džematom ili u mesdžidu, oprosti mu Allah, ﷻ, grijeha."²⁰

Od Alije prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Upotpunjavanje abdesta u teškim stanjima i odlazak u mesdžide, isčekivanje namaza nakon namaza, čisti grijeha."²¹

Od Humrana b. Ebana prenosi se da je Osman tražio vođu za abdest, zatim pokazao način uzimanja abdesta Poslaniku, ﷺ, potom rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ko abdesti ovako kako sam pokazao, zatim klanja dva rekata, ne razmišljajući o nečem drugom tokom klanjanja, budu mu oprošteni grijesi."²²

¹⁸ Ebu Davud, Abani Sahihu-l-Džam'i 6.041.

¹⁹ Nesai, Albani Sahihu-l-Džam'i 6.062.

²⁰ Muslim.

²¹ El-Hakim i kaže sahih po uslovima Muslima, s njim se složio Zehebi. Hejsemi u Medžmucu zevaid kaže ovaj hadis bilježe ebu Ja'la i el Bezar, lanac prenosioca odgovara lancu sahiha.

²² Buharija, Muslim, Nesai.

KAKO JE ABDESTIO ALLAHOV POSŁANIK ﷺ

Namjera

Nijjet je odluka srca za uzimanje abdesta izvršavajući Allahovu, ﷻ, naredbu i naredbu Njegova Poslanika, ﷺ.

Rekao je ibn Tejmijje Allah, ﷻ, mu se smilovao: "Mjesto nijjeta je srce, ne jezik, konsenzusom imama muslimana u svim ibadetima: čistoći, namazu, zekatu, postu, hadždžu, oslobađanju robova, džihadu i drugom. Kad bi ga izgovarao jezikom, suprotno od nauma srcem, važno bi ono što je naumio srcem, ne riječima. Kad bi izgovorio nijjet riječima, a ne bi bio u srcu, to ne bi bilo ispravno po konsenzusu naših imama. Jer nijjet jezički je isto što i namjera (القصد) i čvrsta odluka (العزم). Arapi kažu: "Neka ti Allah, ﷻ, dadne dobro" koristeći se tim izrazima podjednako, bez razlike."²³

Kao što je pojasnio Poslanik, ﷺ, u hadisu koji bilježe Buharija i Muslim od Omera: "Djela se cijene prema namjerama i svakom pripada ono što naumi."²⁴

Izgovoriti: "Bismillah"

Od Ebu Hurejre prenosi se da je rekao: Kazao je Poslanik, ﷺ: "Nema abdesta za onoga ko ne spomene Allahovo, ﷻ, ime, kad se abdesti."²⁵

²³ Medžmu'atu-r-Resai-l-Kubra.

²⁴ Buharija i Muslim.

²⁵ Ibn Madže, Tirmizi, Ebu Davud, Albani u Sahihu-l-Džam'i 7444.

Jedna od predaja imama Ahmeda kaže: To je vadžib pri svakom čišćenju²⁶: abdestu, gusulu i tejemmumu i to mišljenje je izabrao Ebu Bekr.

Takođe je to mezheb Hasana i Ishaka. To je prenio autor Mugnija i spomenuo da im je dokaz prethodni hadis.²⁷

Takođe je rekao Ibn Kudame²⁸: "Ako bismo rekli da je vadžib njeno namjerno izostavljanje povlači za sobom neispravnost čišćenja, zbog toga što je to ostavljanje vadžiba, kao kad bi se izostavio nijjet, a ako bi je ostavio iz zaborava, ispravno mu je čišćenje" I to je ono što smatramo ispravnim.

Što se tiče ibn Tejmije, Allah, ﷻ, mu se smilovao, on to smatra vadžibom, ako je navedeni hadis vjerodostojan, kako je navedeno u knjizi "Iman". Ispostavilo se da je hadis vjerodostojan, tako da je njegovo mišljenje da je učenje Bismille vadžib, Allah, ﷻ, mu se smilovao.

U Buharijinoj i Muslimovoj zbirci od Encsa prenosi se da je rekao: "Neki od Poslanikovih, ﷺ, ashaba tražili su vodu za abdest pa im reče Poslanik, ﷺ: "Ima li i kod jednog od vas vode?" Pa je stavio ruku u vodu i rekao: "Abdestite se sa Bismilom pa sam vidio vodu da izlazi između prstiju, tako da svi abdestiše. Potom Sabit reče: Pitao sam Enesa: "Koliko vas je bilo?" Odgovori: "Oko 70-tak."

Ono što potvrđuje naše mišljenje u ovom hadisu su riječi: "Pa reče: Abdestite se sa Bismolom."

Oni koji kažu da je pritvrđeni sunnet, dokazuju to time da je prvi hadis koji smo naveli (nema abdesta....) slab, ali, kako smo objasnili, hadis je vjerodostojan, tako da to nije dokaz za njih, nego za nas. A Allah, ﷻ, najbolje zna.

²⁶ Pojam čišćenje ima značenje vjerskog čišćenja, bez obzira da li se radilo o abdestu, gusulu ili tejemmumu (op. red.).

²⁷ El Mugni, tom I. str. 84.

²⁸ Pisac spomenutog djela El-Mugni.

Znači, propis učenja bismille pri čišćenju je vadžib, a ko zaboravi, treba da je prouči kad se sjeti.

Pranje šaka

Od Humrana prenosi se da je Osman zatražio vodu za abdest, zatim je oprao šake tri puta... potom je rekao: "Vidio sam Allahova Poslanika, ﷺ, da se ovako abdesti."²⁹

Od Ebu Hurejre prenosi se: "Rekao je Poslanik, ﷺ: "Kad se probudite iz sna, nemojte stavljati ruke u posudu dok ih ne operete tri puta, jer ne znate gdje su vam bile tokom noći."³⁰

U hadisu Abdullaha b. Zejda, koga su pitali o abdestu Poslanika, ﷺ, stoji da je zatražio posudu s vodom pa se abdestio, kako je to učinio Poslanik, ﷺ, potom je izlio vodu na šake i oprao ih tri puta."³¹

Od Evsa b. Ebi Evsa, od njegovog djeda prenosi se da je rekao: "Vidio sam Poslanika, ﷺ, kad se abdestio, oprao je ruke tri puta."³²

Ispiranje usta i nosa

Ispiranje usta je pomjeranje vode u njima.

Ispiranje nosa je, uvlačenje vode udisanjem do kraja nosne šupljine.

Izbacivanje vode iz nosa nakon uvlačenja udisajem.

²⁹ Muttefekun alejhi.

³⁰ Muttefekun alejhi.

³¹ Muttefekun alejhi.

³² Ahmed, Nesai, lanac prenosilaca je vjerodostojan

Ispiranje usta i nosa jednom šakom vode

U Buharijinoj i Muslimovoj zbirci od Abdullaha b. Zejda prenosi se da mu je rečeno: "Abdesti se kako je to činio Poslanik, ﷺ, pa je zatražio posudu, do riječi: "Zatim je isprao usta i nos jednom šakom vode i tako je uradio tri puta."³³

Ispiranje usta

U hadisu Amra b. Jahjaa prenosi se da je rekao: "Pa je isprao usta i nos i oseknuo se tri puta s tri zahvata."

Kaže Nevevi: "Ovaj hadis jasno ukazuje na ispravnost izabranog mezheba da je sunnet pri ispiranju usta i nosa da to bude s tri šake vode. Istovremeno svakom šakom vode ispere usta i nos zajedno."³⁴

U Aišinom hadisu, gdje opisuje Poslanikov, ﷺ, abdest između ostalog stoji da je rekao: "Kad se abdestiš, isperi usta."³⁵

Ispiranje i osekanje nosa

Od Ebu Hurejre prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Kad abdestite, uvucite vodu u nos, zatim se oseknite."³⁶

Riječi: "....onda se oseknite," znače-da pokrene vodu u nosu. U osnovi, izraz *en-nesre* uzet je od pomjeranja vrha nosa.

³³ Muttefekun alejhi

³⁴ Nevevjev komentar na Muslimov Sahih

³⁵ Kaže Bejhkei: "Lanac prenosilaca mu je vjerodostojan i to je dodatak na Aišin hadis koji je spomenut u Ebu Davudovom Sunenu.

³⁶ Muttefekun alejhi.

Takođe je propisano i duboko uvlačenje vode u nos prilikom ispiranja nosa, ukoliko čovjek ne posti.

Kazao je Lekit: "O Poslaniče, ﷺ, poduči me abdestu. On reče: "Upotpuni abdest pranjem između prstiju i duboko uvuci vodu u nos prilikom ispiranja, osim ako si postač."³⁷

Iz navedenog vidimo da je ispiranje usta i nosa vadžib. Ibn Kudame u djelu El-Mugni kaže: "Ispiranje usta i nosa je vadžib u gusulu i abdestu, jer je u tim slučajevima pranje lica vadžib. To je poznato mišljenje u hanbelijskom mezhebu. Tako misle i Ibn Mubarek, Ibn Ebi Lejla i Ishak, a tako je prenceno i od Ataa.

Voda za ispiranje nosa uzima se desnom, a za osekanje lijevom rukom

Od Abdu Hajra prenosi se da je rekao: "Mi smo sjedili i gledali u Aliju kako abdesti. Stavio je desnu ruku, napunio usta vodom, isprao usta i nos, a zatim se oseknuo lijevom rukom. Uradio je to tri puta, zatim kazao: "Koga raduje da gleda u Poslanikovu, ﷺ, čistoću, ovo je njegova čistoća"³⁸

Pranje lica

Pranje lica podrazumijeva pranje od uha do uha u širinu i od vrha čela do pod bradu u dužinu, s obraćanjem pažnje na hrskavicu između brade i ušiju da bude oprana.

Kaže Allah, ﷻ: **فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ** "*Lica svoja operite*"³⁹

³⁷ Ebu Davud, Timmizi, Nesai, Ibn Madže, Ibn Hibban i Hakim, kažu da je hadis vjerodostojan. Istu ocjenu dali su i ibn Kattan, Nevevi i Ibn Hadžer, tefsir Begavijinog Sunneta.

³⁸ Ed-Darimijj, Albani ga je ocjenio kao vjerodostojan.

³⁹ Al-Maida, 6.

Buharija i Muslim su zabilježili u svojim zbirkama od Humrana b. Ebana, koji prenosi od Osmana da je zatražio vodu za abdest a zatim pokazao kako je izgledao Poslanikov, ﷺ, abdest. Između ostalog, prenio je Humran: "Zatim je oprao lice tri puta..."⁴⁰

Provlačenje prstiju kroz bradu

U hadisu koji prenosi Osman kaže se da je Poslanik, ﷺ, prilikom abdesta, provlačio prste kroz bradu.⁴¹

Od Enesa prenosi se da je Poslanik, ﷺ, uzeo šaku vode i stavio je ispod donje vilice, pročešljao prstima bradu i rekao: "Ovako mi je naredio moj Gospodar, ﷻ."⁴²

Dio uleme smatra provlačenje prstiju vadžibom. Oni kažu da onaj ko to namjerno izostavi, treba da ponovi namaz. To je mišljenje Ishaka i Ebu Sevra, a većina uleme smatra da je naredba u hadisu za mustehab, znači lijepo uraditi, a ne za vadžib. Može se uzeti da je naredba tj. vadžib za rijetku bradu tako da se vidi koža ispod nje."⁴³

*Mišljenje imama Ahmeda i Lejsa i većine učenjaka je da je vadžib, tako da voda dođe ispod brade u slučaju gusula zbog džunupluka, a da nije vadžib u slučaju abdesta.*⁴⁴

To mišljenje smatram ispravnim, a Allah, ﷻ, najbolje zna.

⁴⁰ Muttefekun alcjhi.

⁴¹ Tirmizi kaže hasen-sahih, Ibn Madže, Ibnu-l-Džarud, Ibn Huzejme i Ibn Hibban kažu da je vjerodostojan. El-Hakim je ocijenio lanac prenosilaca vjerodostojnim. Preuzeto iz obrade Begavijinog Sunneta

⁴² Ebu Davud, Bejhaki, Hakim, Albani Sahihu-l-Džam'i 4572.

⁴³ Hattabi tom I. str. 56.

⁴⁴ Aunu-l- ma'bu. tom I, 247. str.

Pranje ruku do iznad lakata

Od Humrana b. Ebana prenosi se da je Osman zatražio vodu za abdest i spomenuo kako je izgledao Poslanikov, ﷺ, abdest, pa reče Humran: "Zatim je oprao svoju desnu ruku do iza lakata tri puta, a zatim svoju lijevu isto tako."⁴⁵

Kaže Allah, ﷻ: *وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ* "i ruke vaše do iza lakata"⁴⁶

Ulema se razila u vezi s pranjem lakata. Sada ćemo to i pojasniti. Dio uleme kaže da lakat ulazi u pranje, a drugi kažu da ne ulazi. A razili su se zbog značenja riječi (إلى) "do" koja je upotrebljena u ajetu i hadisima, da li znači "cilj" ili znači "sa"? Ko smatra da je značenje "do" cilj, kaže ne ulazi u pranje, kao što su Allahove, ﷻ, riječi: "*Zatim upotpunite post do noći...*"⁴⁷

To je mišljenje nekih sljedbenika imama Malika. Međutim, većina islamskih učenjaka smatra da (إلى) "do", znači u ovom ajetu "sa" (مع) i smatraju da laktove treba prati i dokazuju to Allahovim, ﷻ, riječima: "*... i daće vam još veću snagu, uz onu koju imate...*"⁴⁸

U vezi s tim presudan je hadis Nu`ajma b. Mudžmira, koji kaže: "Vidio sam Ebu Hurejru, da se abdesti", pa je oprao lice i upotpunio ga perući. Zatim je oprao desnu ruku zahvatajući i dio nadlaktice, zatim lijevu, tako da je oprao i dio nadlaktice i na kraju hadisa reče: "Ovako sam vidio Poslanika, ﷺ, da uzima abdest."⁴⁹

⁴⁵ Muttefekun alejhi.

⁴⁶ Al-Maida, 6.

⁴⁷ El-Bekare, 187.

⁴⁸ Hud, 52.

⁴⁹ Muslim.

Iz ovog hadisa, poštovani čitaocze jasno se vidi da je Poslanik, ﷺ, prao laktove, šta više i dio nadlaktica.

Od Džabira prenosi se da je rekao: "Poslanik, ﷺ, kad bi uzimao abdest, prešao bi vodom preko laktova."⁵⁰

Riječi: "...prešao bi vodom preko laktova", ukazuju da se to pranje odnosi na cijele laktove, od početka lakta do kraja." Allah, ﷻ, najbolje zna.

Potiranje glave, ušiju i turbana

1. Potire se cijela glava

Zbog riječi Allaha, ﷻ: *وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ* "Potarite glave svoje"⁵¹

Kaže ibn Kudame u svome djelu El-Mugni: "Tvrde neki, koji potpomažu mišljenje da se potire dio glave, da (ب) "ba" u gorenavedenom ajetu znači diobu, što znači kao da je rekao: "Potarite dio glave, ali za nas u Allahovim, ﷻ, riječima: "Potarite glave svoje ...". (ب) "ba" ima značenje spajanja, tako da obuhvata cijelu glavu, kao da je rekao: "...Potarite glave svoje...", kao što je rekao o tejemmumu: "...Potarite lica svoja ...". Tako mišljenje da (ب) "ba" u ajetu znači diobu nije ispravno i jezičarima to nije poznato.

Rekao je ibn Burhan: "Ko misli da (ب) "ba" ima značenje diobe, onda je došao jezičarima s nečim što ne poznaju."⁵²

Kaže Ševkani, Allah, ﷻ, mu se smilovao u svome djelu "Nejlu-l-Evtari": "Nije potvrđeno da (ب)"ba" dođe u značenju diobe, što je negirao i jezičar Sibevejh na 15 mjesta u svojoj knjizi.

⁵⁰ Darekutni, Bejheki i drugi. Kaže ibn Hadžer da je hasen, a šejh Albani je rekao da je sahih.

⁵¹ El-Maide, 6.

⁵² El-Mugni, tom I. str. 193.

U hadisu se nalazi i odgovor onima koji kažu da je (ب) "ba" u značenju diobe.

Od Abdullaha b. Zejda prenosi se da je Poslanik, ﷺ, potrao glavu objema rukama naprijed i nazad počevši s prednjim djelom, zatim je potrao do zatiljka, potom ih je vratio odakle je počeo.⁵³

2. Potiranje ušiju.

Propis za njih je kao i za glavu, jer su one dio nje.

Došlo je u vjerodostojnom hadisu da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Uši su dio glave."⁵⁴ Mišljenje imama Ahmeda je da je propis za uši kao i za glavu.

A oni koji smatraju da je pranje ušiju sunnet, nemaju dokaza, osim što prethodno navedeni hadis smatraju slabim. Međutim, pronađeni su lanci prenosilaca putem kojih je hadis vjerodostojan. Prema tome, dokaz je na našoj strani, a Allah, ﷻ, najbolje zna.

Među onima koji su na stanovištu da su uši dio glave su: Ibn Musejjib, Ata, Hasan, Ibn Sirin, Seid ibn Džubejr, Nehai, Seurij, pripadnici racionalne škole, Malik i Ahmed b. Hanbel.

Korištenje iznova vode za glavu i uši

Kaže Albani u svojoj zbirci slabih hadisa, pod brojem 995: "Nema u sunnetu ništa što obavezuje da se uzima iznova voda za uši, tako da može da ih potare vodom koja ostane poslije potiranja glave, kao što je dozvoljeno da potare glavu vodom koja ostane nakon pranja ruku. To se vidi iz hadisa Rabiye b. Muvvez koja prenosi da je Poslanik, ﷺ, potrao glavu ostatkom vode koji je bio na rukama."⁵⁵

⁵³ Mutefekun alejhi.

⁵⁴ Timizija, Ebu Davud, Ibn Madže, Albani Sahiha 1/36.

⁵⁵ Ebu Davud i dr. hasen.

Kakvoća potiranja, od Abdullaha b. Amra prenosi se da je o Poslanikovom, ﷺ, abdestu rekao: "Zatim je potrao glavu i kažiprste stavio u uši, a potrao vanjski dio palčevima."⁵⁶

3. Potiranje po samom turbanu.

Od Amra b. Umejje prenosi se da je rekao: "Vidio sam Poslanika, ﷺ, kako potire preko turbana i obući."⁵⁷

Od Bilala prenosi se da je rekao: "Poslanik, ﷺ, potrao je po obući i pokrivaču za glavu."⁵⁸

4. Potiranje prednjeg dijela glave i turbana.

Od Mugire b. Šu`be prenosi se da se Poslanik, ﷺ, abdestio, pa je potro po prednjem dijelu glave, po turbanu i obući.⁵⁹

Kaže pisac djela El-Mugni: "Ako dio glave bude otkriven, ono što je uobičajeno da bude otkriveno, lijepo je da se potare po tom otkrivenom dijelu i turbanu, što je potvrdio imam Ahmed. Poslanik, ﷺ, je potrao po prednjem dijelu glave i turbanu, kako je naređeno u hadisu Mugire b. Šu`be."

Što se tiče obične kape poput bjelice, nije dozvoljen mesh po njoj, kako se prenosi od imama Ahmeda, zbog nekoliko stvari. Obično ne pokriva cijelu glavu, niti kruži oko nje, također nema poteškoće pri skidanju.

Što se tiče mahrame, u slučaju žena, dozvoljen je mesh jer je Ummu Seleme uzimala mesh preko mahrame.⁶⁰

⁵⁶ Ebu Davud, Ncsajja, Ibn Madže, Ibn Huzejme kaže da je vjerodostojan.

⁵⁷ Buhari.

⁵⁸ Muslim.

⁵⁹ Muslim.

⁶⁰ El-Mugni, tom I. str. 312.

Pranje nogu do iza članaka

Kaže Allah, **وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ**: *"i noge svoje do iza članaka"*⁶¹

Buhari i Muslim bilježe od ibn Omera, da je rekao: "Ostao je iza nas Poslanik, ﷺ, na putovanju, pa nas je stigao, a vrijeme ikindije već na izmaku, pa smo se abdestili i potirali po nogama pa je povikao: "Teško li se petama od vatre. To je ponovio dva ili tri puta."⁶²

Kaže Nevevi u komentaru Muslimove zbirke, nakon što je spomenuo hadis: "Muslimova želja pri navođenju ovog hadisa je dokazivanje da je pranje nogu obavezno i da potiranje po bosim nogama nije dovoljno."

Oni su zabilježili i hadis, od Humrana b. Ebana, da je Osman zatražio vodu za abdest, pa je spomenuo Poslanikov, ﷺ, abdest. Između ostalog, prenio je: "Zatim je oprao desnu nogu do iza članaka tri puta, zatim lijevu isto tako."⁶³

I u Ebu Hurejrinj predaji koju bilježi Muslim, stoji: "Potom je oprao desnu nogu tako da je zahvatio i potkoljenice", i na kraju hadisa je kazao: "Ovako sam vidio Poslanika, ﷺ."

Iz ovog hadisa vidimo da se cijeli članci peru i to je jasno iz riječi: "...tako da je zahvatio i potkoljenice..."

Od Mustevrida prenosi se da je rekao: "Kad bi se Poslanik, ﷺ, abdestio, potrao bi malim prstom između nožnih prstiju."⁶⁴

Kaže San`ani u djelu Subulu-s-selam, nakon spomena ovog hadisa: "On je dokaz za obaveznost pranja između prstiju, a

⁶¹ El- Maide, 6.

⁶² Buharija, Muslim.

⁶³ Mutefekun alejhi.

⁶⁴ Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Albani Sahihu-l-Džam`i 4.576.

potvrđen je i u hadisu Ibn Abbasa, na što smo ukazali. U svoje zbirke uvrstili su ga Tirmizi, Ahmed, Ibn Madže i Hakim, a Buhari kaže da je hasen.

To se uradi tako što se malim prstom lijeve ruke očisti između prstiju, a počne se ispod njih. Što se tiče lijeve ruke, nema o tome teksta, nego Gazali kaže: "Da to radi lijevom, analogno pranju poslije nužde."⁶⁵

Od Lekita b. Sabira prenosi se da je rekao: Kazao je Poslanik, ﷺ: "Upotpuni abdest i operi između prstiju."

San'ani u vezi s riječima: "...između prstiju...", kaže: "Vanjšina hadisa ukazuje na prste nogu i ruku, a u hadisu Ibn Abbasa to je jasno i kazano."⁶⁶

Odgovor onima koji tvrde da može mesh po bosim nogama bez pranja

1. Uzimanje mesha po nogama bez obuće ne prenosi se od Poslanika, ﷺ, a dokaz na koji se oslanjaju oni koji to dozvoljavaju su Allahove, ﷻ, riječi: "*Potarite glave svoje i noge svoje do iza članaka...*". Tvrdeći da su noge povezane uz glagol "potarite" a ne "operite".⁶⁷ No, nije tako, nego je u vezi s pranjem ruku.

A kiraet, koji je s kesrom protumačen je kao što reče San'ani: "Da se tumači da je to za mesh po obući, kao što je to pojasnio sunnet, i to je najljepše tumačenje za kiraet koji se uči s kesrom."⁶⁸

2. Kur'an se ne tumači razumom, pogotovo u području ibadeta namaz, abdest i dr., dok ne dođe sunnet i objasni to. Za to postoji

⁶⁵ Subul-Selam, tom I. str. 48.

⁶⁶ Ebu Davud, Tirmizi, Nesai, Ibn Madže, Hakim, Albani Sahihu-l-Džam'i 940.

⁶⁷ Po tome bi značenje ajeta bilo:... i potarite noge svoje.... (op. prev).

⁶⁸ Subul-Selam tom I.str. 58.

puno primjera u Kur'anu koje je objasnio Poslanik, ﷺ, u hadisima. Primjer za to je i pranje nogu, a već smo spomenuli dokaz iz sunneta.

3. Ako ostanu pri tome da koriste razum, kažemo im da je preče oprati donji dio stopala nego potrti po gornjem dijelu, kao što tvrdite. A ako kažu: Šta je onda s čarapima? Odgovaramo da je takvo potiranje potvrđeno od Poslanika, ﷺ, a pranje bosa noge potvrđeno je u sunnetu, kao što smo već spomenuli.

4. Dovoljan je spomen jednog glagola umjesto dva. Naime, u arapskom jeziku kad se spoje dva glagola približnog značenja, a svaki od njih je vezan za nešto, dozvoljeno je spomenuti samo jedan glagol, a veznikom povezati ono za što je vezan nespomenuti glagol; za ono što je spomenuto u skladu s kontekstom, kao da učestvuje u osnovi radnje.

Rekao je pjesnik: *"Hranim je sijenom i hladnom vodom"*
Tj. hranim je sijenom i pojmim hladnom vodom.

5. Zedždžadž kaže: "Dozvoljeno je da bude značenje oprati i kod onih koji uče s kesrom, zbog toga što Allahove, ﷻ, riječi: *...do iza članaka...* ukazuju na pranje, jer postavljanje granice nosi u sebi značenje pranja, kao što je u Allahovim, ﷻ, riječima: *...do iza lakata...*, a da se želio mesh, ne bi bilo potrebe za ograničavanjem, kao što je u Allahovim, ﷻ, riječima: *...potarite glave svoje...* bez određene mjere, a takođe se koristi mesh i za pranje.⁶⁹

6. Isto tako, većina učenjaka je na stanovištu, da je vadžib oprati bosa noge, a došlo je to mutevatir predajom od Poslanika, ﷺ, kao što kaže Ibn Hadžer, i da nije potvrđeno ni od jednog ashaba suprotno osim Alije, Ibn Abbasa i Enesa. Takođe je potvrđeno da su oni promijenili mišljenje u vezi s tim.⁷⁰

⁶⁹ El-Mirkatu tom I. str. 400.

⁷⁰ El-Mirkatu tom I. str. 400.

U Ebu Hurejrinom hadisu prenosi se da je Poslanik, ﷺ, došao do nekog mezarja i rekao, sve dok ne reče: ... "doći će na Sudnjem danu obilježeni na nogama, rukama i čelu od tragova abdesta." ⁷¹ Dakle Poslanik ﷺ ih prepoznati po tragovima pranja, a oni koji samo potiru po bosim nogama neće ih prepoznati na Sudnjem danu.

Kaže ibn Hadžer: "Potvrđeno je da su ti tragovi specifičnost i posebnost ovog ummeta." ⁷²

Sivak

Sivak je drveće čijim se trljanjem čiste usta. Koriste se riječi sivak i misvak za isto. Množina ovč riječi je sivek (سوك). Osnova mu je od drveta koje se zove erak (الاراك) koje je poznato. Njegove grančice koriste se za pravljenje misvaka.

Rekao je Ebu Hanife: "Ono je najbolje što se koristi za misvak od drveća, a najljepše što daje stoci miris mlijeka kad jedu lišće s njega. "

Kaže Ebu Zijad: "Od tog drveta se uzimaju misvaci s grana i žila korijena, a najbolje je za ljude korijenje, širokih je grana i prostran. Jednina je eraketun (اراكته), a množina eraik (ارائك).

Kaže ibn Šimil: "Erak je dugačko, zeleno i nježno drvo s puno lišća i grana..." ⁷³

Korištenje misvaka pohvalno je i lijepo u mnogobrojnim prilikama, Potvrđeno je da je Poslanik, ﷺ, koristio misvak prilikom svakog namaza, prije učenja Kur'ana, pred spavanje i nakon buđenja, kod promjene mirisa iz usta, svejedno postio ili ne, s prva dana ili na kraju, i taj ibadet ne zahtijeva puno truda. Zato, nastoj brate muslimanu da što više praktikuješ taj ibadet!

⁷¹ Mutefekun alejhi.

⁷² Fethu-l-Bari tom I I. str. 449.

⁷³ Lisanu-l-Arab tom I. str. 268.

Takođe se koristi i prilikom uzimanja abdesta. Od Ebu Hurejre prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Da neću otežati svom ummetu, naredio bih im korištenje misvaka prilikom svakog abdesta."⁷⁴

Od Aiše prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Misvak je čistoća za usta, zadovoljstvo za Gospodara"⁷⁵

Trljanje određenih dijelova tijela

Trljanje je prelaženje rukom koja se koristi za pranje preko dijela tijela koji se pere. To je jedno od svojstava abdesta, potvrđeno od Poslanika, ﷺ.

Od Mustevrida b. Šeddada prenosi se da je rekao: "Vidio sam Poslanika, ﷺ, kad bi abdestio, protrljao bi između nožnih prstiju malim prstom." Hadis je vjerodostojan, a već smo ga spomenuli u vezi s pranjem nogu.

Od Abdullaha b. Zejda prenosi se: Poslanik, ﷺ, se abdestio govoreći: "Ovako treba trljati."⁷⁶

Od njega prenosi se da je Poslaniku, ﷺ, donesena trećina mudda⁷⁷ vode, pa se abdestio trljajući podlaktice.⁷⁸

⁷⁴ Tirmizi kaže da je hasen-sahih, Malik, Ahmed, Ebu Davud i dr., Albani Sahihu-l-Džam'i 390.

⁷⁵ Buhari, talikan, Ahmed, Nesai, ibn Huzejme i ibn Hiban.

⁷⁶ Nejlu-l-evtari tom 4, str. 39.

⁷⁷ Manje od jednog zahvata s obje ruke.

⁷⁸ Ibn Huzejme pod brojem 118 s vjerodostojnim lancem prenosilaca; Hakim, putem Jahjaa ibn Ebi Zaide.

Redoslijed u pranju kako je navedeno u ajetu

Redoslijed koji je naveden u ajetu, nije potvrđeno da ima dokaz koji ukazuje na suprotno i taj redoslijed je vadžib, a ima mišljenja da je sunnet.⁷⁹

U sunnetu se navodi da nije uvijek prao po redu, a dokaz je:

Od Mikdama b. Ma'dikeriba prenosi se da je rekao: "Donesena je Poslaniku, ﷺ, voda za abdest, pa je oprao šake tri puta, zatim je oprao lice tri puta, potom ruke do iza lakata tri puta, zatim je isprao usta i nos tri puta i potrao po glavi i ušima, iznutra i svana, onda je oprao noge svaku po tri puta."⁸⁰

Ovo ukazuje da se ponekad nije pridržavao redoslijeda i to je dokaz da redoslijed nije vadžib, a pridržavanje redoslijeda u većini slučajeva je dokaz da je to sunnet, a Allah, ﷻ, najbolje zna.

Kaže Sujuti, kao što je navedeno u Aunu-l-ma'būd :

"Uzeli su za dokaz prethodni hadis oni koji kažu da redoslijed u abdestu nije vadžib, zbog toga što je isprao usta i nos poslije pranja podlaktica i sve to povezao prilogom "zatim" koji označava redoslijed.

Kažć autor djela Aunu-l-ma'būd: "Ova predaja je šāz (iznimna) i ne može se suprotstaviti vjerodostojnim predajama koje govore da se usta i nos isperu prije pranja lica."

Kažem: "Razišli su se ućenjaci u redoslijedu abdeskih sunneta. Što se farzova tić njhuv redoslijed ostaje kako je navedeno u ajetu. Bolje je i ljepše da cijeli abdest bude po redoslijedu kakav je došao u većini hadisa, a Allah, ﷻ, najbolje zna."

⁷⁹ Fikh imama Seida ibn Musejjiba tom 1, str. 64.

⁸⁰ Ahmed, Ebu Davud, kaže Ševkani, lanac mu je dobar bilježi ga Dija u knjizi Muhtara, Albani Sahiha 261.

Pranje dijelova tijela jednih iza drugih bez pauza

Pojam muvalatu znači da pere dijelove tijela jedne za drugim bez pauze. Nije došlo od Poslanika, ﷺ, osim tako. Međutim prenosi se od Ibn Omera da je izvršio malu nuždu dok je bio na tržnici, zatim uzeo abdest, tako što je oprao lice, ruke i potro glavu, potom je pozvan na dženazu da klanja. Kad je ušao u mesdžid, potrao je po obući i klanjao.⁸¹

Ata nije vidio problem u tome da se napravi pauza između dijelova tijela i to je mišljenje Hasana el-Basrija, Nhaije i jače Šafijino mišljenje.

Pranje desne strane prije lijeve

Od Aiše prenosi se da je rekla: "Poslanik, ﷺ, volio je počinjati s desnom stranom prilikom oblačenja obuće, češljanja, čišćenja i u svim prilikama."⁸²

Od Ebu Hurejre prenosi se da je Poslanik, ﷺ, rekao: "Kad nešto oblačite i kad se abdestite, počnite s desnom stranom."⁸³

Ekonomičnost u trošenju vode

Od Enesa prenosi se da se Poslanik, ﷺ, abdestio muddom vode, a kupao se sa'om do pet muddova.⁸⁴

Sa'a je mjerna jedinica od četiri mudda, a mudd je jedan zahvat s obje ruke. Nazvan je tako što je dovoljan da napuni pregršt, dvije šake kad ih čovjek ispruži.

⁸¹ Malik, Bejheki.

⁸² Mutefekun alejhi.

⁸³ Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Albani Sahihu-l-Džam'i 799.

⁸⁴ Muslim.

Ako pažljivo pogledate ovaj hadis, bićete zapanjeni onim što neki ljudi danas rade tako što puste vodu na česmi da teče i abdeste se, a ponekad razgovaraju s onim do sebe, a voda teče. Zar to nije rasipanje?! Neka se boji Allaha, ﷻ, ko tako radi i nek mu je uvijek na pameti ovaj hadis i neka slijedi sunnet u ekonomičnosti trošenja vode. Ovdje dolazi do izražaja slijeđenje sunneta pravi iman. Sunnet je natočiti posudu s vodom u koju stane mudd, kako bi se navikao na slijeđenje sunneta.

Dova nakon abdesta

Od Omera ibn Hattaba prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Svaki od vas kad se abdesti i upotpuni abdest, zatim kaže:

أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله

"Ešhedu en la ilahe illallahu vahdehu la šcrike lehu, ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu".

*"Svjedočim da nema istinskog boga sem Allaha jedinog koji nema suparnika i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik. " Otvore mu se osmera džennetska vrata, da uđe na koja hoće."*⁸⁵

Tirmizija ima i vjerodostojan dodatak:

اللهم اجعلني من التوابين واجعلني من المتطهرين

"...Allahumme idž`alni minettevabine, ve idž`alni minel mutetahhirine."

*"Allahu moj učini me od onih koji se puno kaju i koji se puno čiste"*⁸⁶

⁸⁵ Muslim.

⁸⁶ Albani kaže da je sahih.

Od Ebu Seida el-Hudrija prenosi se da je rekao: "Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ko se abdesti, zatim kaže na završetku abdesta:

سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرک و أتوب إليك

"Subhanekallahumme ve bihamdike cšhedu en la ilahe illa ente estagfiruk ve etubu ilejke"

*"Slavljen neka si Allahu moj tebi pripada hvala, svjedočim da nema istinskoj boga osim Tebe, od tebe oprosta tražimo i tebi se kajemo, biće upisan na ploču, zapечатit će se i neće se otvarati do Sudnjega dana."*⁸⁷

Pranje svakog dijela tijela jednom

Od ibn Abbasa prenosi se da je rekao: "Prilikom uzimanja abdesta Poslanik, ﷺ, svaki dio tijela prao je jedan put."⁸⁸

Pranje svakog dijela tijela dva puta

Od Abdullaha b. Zejda prenosi se da se Poslanik, ﷺ, abdestio i svaki dio prao dva puta.⁸⁹

Pranje svakog dijela tijela tri puta

U hadisu od Osmana, muttefekun alejhi, koji smo naveli u vezi s pranjem ruku, kaže se da je prao dijelove tijela tri puta. Iz prethodnih hadisa vidi se, kao što je to poznato kod većine učenjaka, da je pranje jednom vadžib, a drugi i treći put sunnet.

Ipak najbolje je nekad raditi jedno, a nekad drugo slijedeći Poslanikov, ﷺ, sunnet.⁹⁰

⁸⁷ Ibn Sunnij, Albani Sahihu-l-Džam'i 6.046.

⁸⁸ Buhari.

⁸⁹ Buhari.

⁹⁰ Nevevi, el Medžmu'u tom I, 229.

Pohvalnost uzimanja abdesta za svaki namaz

Kaže hafiz ibn Hadžer u djelu Fethu-l-Bari o uzimanju abdesta na abdest.

Od Enesa prenosi se da je rekao: "Poslanik, ﷺ, abdestio se za svaki namaz. "Pa sam ga pitao": "Kako ste vi radili"? "Reče": "Klanjali smo s abdestom dok ga ne pokvarimo."

Ovaj hadis ukazuje da se želi reći da je u pitanju većinom farz namaz.

Kaže Tahavi: "Postoji mogućnost da je to bio vadžib samo za njega, zatim je derogirano na dan osvojenja Mekke, kako stoji u Burejdovom hadisu,⁹¹ da je klanjao na dan osvojenja Mekke sve namaze s jednim abdestom i da ga je Omcr o tome pitao pa je rekao: "Namjerno sam to uradio". Može biti da je to uradio dobrovoljno, pa se pobojavao da se ne pomisli da je vadžib, pa je ostavio, da bi ukazao da je dozvoljeno, klanjati više namaza s jednim abdestom.

Zaključak:

Zaključak bi bio, da je abdest za svaki namaz pohvalan; klanjati više namaza s jednim abdestom je dozvoljeno, a Allah, ﷻ, najbolje zna."

⁹¹ Koji je zabilježio Muslim.

Ko posumnja da je izgubio abdest, postupa po ubjeđenju

Ko je ubijeđen da je uzeo abdest a sumnja da li ga je izgubio, računa se da ima abdest. S druge strane, ko je siguran da nije uzeo abdest, pa sumnja da li ga je uzeo, taj nema abdesta. U oba slučaja postupa po ubjeđenju koje je ispred sumnje, tako da eliminira sumnju. To je mišljenje većine učenjaka: Ebu Hanife, Šafije, Ahmeda...⁹²

Dokazi za one koji tako misle je hadis koji prenosi Ebu Hurejre: "Kaže Poslanik, ﷺ: "Ako neko od vas osjeti u stomaku nešto, pa ne zna da li je šta izašlo ili ne, neka ne izlazi iz mesdžida dok ne čuje glas, ili ne osjeti miris."⁹³

Hadis je dokaz da stvari ostaju kakve jesu, dok se ne utvrdi suprotno, tako da sumnja koja dođe nema uticaja. Ako neko sumnja da je uradio nešto što kvari abdest, stav je da je čist tj. da ima abdest.

Abdest supruge i supruge iz jedne posude

Od ibn Abbasa prenosi se da je rekao: Jedna od suprugā Allahova Poslanika, ﷺ, okupala se od džunupluka, pa je vidjela da se Poslanik, ﷺ, kupala ostatkom te vode. Obavijestila ga je da se kupala koristeći je, na što joj Poslanik, ﷺ, reče: "Vodu ništa ne može onečistiti."⁹⁴

⁹² El-Mugni, tom I. str. 193, Fikh el-Evzai tom I, str. 56.

⁹³ Muslim.

⁹⁴ Ebu Davud, Nesai, Tinnizi, ibn Madže, hasen-sahih.

Kaže Ibn Abdu-l-Ber: "Dozvoljeno je da se kupu svako od njih ostatkom vode drugog, zajedno ili odvojeno. Tako misle islamski pravници i većina učenjaka, a predaje u tom smislu su mutevatir."⁹⁵

Uzimanje abdesta nakon jedenja devinog mesa

Od Džabira b. Semure prenosi se da je čovjek pitao Poslanika, ﷺ: "Da li da uzmem abdest, nakon jedenja bravećeg mesa? Reče mu: Ako hoćeš abdesti se, a ako nećeš, nemoj. Kaza: Da li da abdestim nakon jedenja devinog mesa? Odgovori: "Da, abdesti se poslije jedenja devinog mesa. Pa je upitao: Mogu li klanjati u toru za bravčad? Reče: Da, pa nastavi: Da li da klanjam u toru za deve? Odgovori: Ne!"⁹⁶

Brisanje nakon abdesta

Da je dozvoljeno brisati se nakon abdesta ili gusula smatraju: Osman b. Affan, Hasan b. Alija, Encs b. Malik, Hasan el-Basri, Ibn Sirin, Alkame, Esved, Mesruk, Dahhak, Abdullah b. Haris, Ebu Ja'la, Ebu Ehvcs, Ša'bij, Scvrij, Ishak i po jednoj predaji, ibn Omer. To je takođe mišljenje Ebu Hanife, Malika i Ahmeda i jedna od Šafijinih predaja. Dokaz im je Aišina predaja: "Poslanik, ﷺ, imao je ubrus kojim se brisao nakon abdesta."⁹⁷

⁹⁵ El-Istizkar tom I, str. 373

⁹⁶ Muslim

⁹⁷ Tirmizi kaže da je hadis slab. Kaže Ajni, da je ovaj hadis zabilježio Nesai u djelu El-Kuna s vjerodostojnim lancem prenosilaca. Postoje druge predaje koje apojačavaju, vidjeti Fikh Ibn Musejjiba tom I, str. 70 Albani kaže da je hasen Sahihu-l-Džam'i 4.706.

Prenosi se od Selmana el-Farisije da se Poslanik, ﷺ, abdestio, zatim okrenuo vuneno džubbe koje je bilo na njemu i obrisao njime lice."⁹⁸

Drugo mišljenje je da je brisanje mekruh, pokuđeno, a dokaz im je hadis koji se prenosi od Mejmune, gdje opisuje kupanje Poslanika, ﷺ. Između ostalog, kaže: "Zatim sam mu dala ubrus, pa je odbio."⁹⁹

Misli se na blažu pokuđenost "tenzih" a ne na mekruh "tehrim"

Zaključak:

Posušiti se nakon abdesta je mustehab, lijepo, kao što je navedeno u Aišinom hadisu, koji je već naveden.

A oni koji kažu da je mekruh, pokuđeno nije prihvatljivo, jer Mejmunine riječi "odbio" ne znače pokuđenost. A Allah najbolje zna.

⁹⁸ Ibn Madže, autor dijela Ez-Zevaid kaže da je lanac prenosi laca vjerodostojan U lancu se nalazi El-Vedin b. Ata, on je iskren, ali lošeg pamćenja, kao što reče ibn Hadžer u svom djelu Et-Tekrib, tako da mu je lanac prenosilaca slab. Međutim, prethodni hadis koji se prenosi od Aiše može mu poslužiti kao pojačanje, pa je hasen, a Allah, ﷻ, najbolje zna.

⁹⁹ Muttefekun alejhi

ŠTA KVARI ABDEST?

Sve što izađe na dva prirodna otvora

Od Ebu Hurejre prenosi se da je rekao: "Kaže Poslanik, ﷺ: "Ne prima se ničiji namaz kad izgubi abdest, dok se ne abdesti."¹⁰⁰

Nevevi u El-Medžmu`u, kaže: "A što se tiče onoga što izađe na dva otvora, to kvari abdest, zbog Allahovih, ﷻ, riječi (prevod): *"...ili ako je neko od vas obavio prirodnu potrebu..."* i zbog riječi Poslanika ﷺ: "Ne treba uzimati abdest, osim ako se čuje glas ili osjetiti miris".¹⁰¹

Takođe kaže: "Sve što izađe sprijeda ili straga, u slučaju žene ili muškarca kvari abdest, svedjedno bilo to velika nužda, ili mala, ili vjetar, ili crv, ili gnjoj, ili krv, ili kamenčić, ili nešto drugo bez razlike bilo to uobičajeno ili ne..."

Dubok san

Od Alije b. ebi Taliba prenosi se da je rekao: "Kaže Poslanik, ﷺ: "Oko je čuvar stražnjice, pa ako zaspi, neka se onaj ko je zaspao abdesti."¹⁰²

Ovaj hadis dokaz je da, san, sam po sebi, ne kvari abdest, nego se abdest gubi, ako se spava tako da postoji mogućnost puštanja vjetra, A ako bi onaj kome se prispalo pridrijemao u sjedećem položaju tako da budu male mogućnosti izlaska, ne kvari.¹⁰³

¹⁰⁰ Mutefekun alejhi.

¹⁰¹ Sahihu-l-Džam`i 7.443.

¹⁰² Ebu Davud, Ibn Madžc, Ahmed, Albani, Sahihu-l-Džam`i 4.025.

¹⁰³ Nevevijeve šerh Sahihu-l-Muslim, El-Mugni.

Gubljenje razuma

Misli se na gubljenje razuma na bilo koji način: od ludila, nespjestic, pijanstva, jer se u tom slučaju ne zna da li je izgubio abdest ili ne. Mišljenje većine uleme je da to kvari abdest.¹⁰⁴

Dodirivanje prirodnih otvora direktno, bez prepreke, platno i sl.

Od Ebu Hurejre prenose se riječi: "Kaže Poslanik, ﷺ: "Ako dodirne neko od vas spolni organ, a nema prepreke ni zastora, obaveza mu je da se ponovo abdesti."¹⁰⁵

Dodirivanje muškog spolnog organa

Od Besre prenosi se da je rekla: Kazao je Poslanik, ﷺ: "Ako dodirne neko od vas svoj spolni organ, neka se abdesti."¹⁰⁶

Od Talka b. Alija preneseno je: "Upitan je Poslanik, ﷺ, o dodiru spolnog organa nakon što se neko abdestio, pa reče: "To je samo dio tebe"¹⁰⁷

Kaže Albani: "Lanac prenosilaca mu je vjerodostojan, a takvo mišljenje potvrdila je i grupa ashaba, među kojima su: Ibn Mes'ud i Amar b. Jasir. Zato je imam Ahmed dao pravo izbora djelovanja po ovom ili prethodnom hadisu.

¹⁰⁴ Nevevijejev komentar Sahihu-l-Muslima, El-Mugni.

¹⁰⁵ Hakim, i dr. Albani Sahihu-l-Džam'i 359.

¹⁰⁶ Tirmizi kaže hasen sahih, da je vjerodostojan kažu: Ahmed, Buhari, Ibn Mei'n, vidjeti Leme'atu tenkih fi šerhi miškati mesabih 319.

¹⁰⁷ Tirmizi kaže ovo je najbolje što je zabilježeno u vezi s tim.

Spojio je to Ibn Tejmijja, tako što se prvi hadis odnosi na onoga ko ga dodirne sa strašću, a drugi na dodir bez strasti. Ono što ukazuje na to značenje su riječi: "...dio tebe".¹⁰⁸

Strasno dodirivanje supruge

Ako se supruge dodirne bez strasti, to ne kvori abdest. Od Aiše prenosi se: "Klanjao bi Poslanik, ﷺ, a ja bih ležala ispred njega, ispružena, pa kad bi išao na sedždu gurnuo bi me, pa bih skupila noge."¹⁰⁹

Ako supruge dodirne muža, bez strasti, to ne kvori abdest, kao što je došlo od Aiše: "Zagubila sam Poslanika, ﷺ, jedne noći, pa sam ga rukom tražila, i dodirnula njegova uspravna stopala, dok je bio na sedždi."¹¹⁰

Iz ova dva hadisa vidi se, da dodir, sam po sebi, ne kvori abdest. A Allah, ﷻ, najbolje zna.

Autor Ta'likat selefije ala sunen Nesai, za riječi: "gurnuo me" ili u drugoj predaji "dodirnuo me nogom", kaže da je očito da je to dodir bez strasti. Pisac je to uzeo za dokaz da dodir bez strasti ne kvori abdest. Što se tiče strasnog dodira, dokaz da to ne kvori abdest je u tome što nema dokaza da ga kvori, i to je dovoljno. Međutim ima i dokaz da ne kvori, a to je hadis u kojem se spominje poljubac, jer poljubac obično podrazumijeva dodir sa strašću.."

Kaže autor *`Auna* za riječi: "Poljubio je i nije se abdestio".

¹⁰⁸ Miškātu-l- mcsabih, dopuna na hadise pod brojem, 319 i 320.

¹⁰⁹ Muttefekun alejhi.

¹¹⁰ Muslim.

U tome je dokaz da dodirivanje supruge ne kvari abdest, jer je i poljubac dodir, a nije se abdestio Poslanik, ﷺ, i to je mišljenje: Alije, Ibn Abbasa, `Ataa, Tavusa, Ebu Hanife, Sufjana es-Sevrija.

Hadis u poglavlju¹¹¹ je slab, ali svjedoče mu drugi hadisi. On je mursel, a s potpunim lancem ga je prenio Darekutni i on je, ako Allah, ﷻ, dā, sahih,¹¹²

Kaže autor El-Mugnija,: "Dodir, sam po sebi, ne kvari abdest, nego ga kvari to što dovodi do izlaska mezija ili menija. Uzima se u obzir stanje koje dovodi do kvarenja abdesta, a to je strast."

Zaključak:

Ako su suprug i supruga sigurni da ništa nije izašlo iz spolnih organa, dodir ne kvari abdest, a holje je i sigurnije uzeti abdest, jer čovjek nije siguran, u slučaju strasti, da nešto neće izaći, a Allah, ﷻ, najbolje zna.

¹¹¹ Tj. poglavlje u sunenu ebu Davuda jer Aunu-l-me`abud je komentar na njega. (op. prev.).

¹¹² Nasbu-r-raje tom I, str. 70.

ZAVRŠNA RIJEČ

To je, što sam uz Allahovu, ﷻ, pomoć skupio o abdestu i propisima u vezi s njim.

Nadam se da me je Svemoćni Allah, ﷻ, uputio da toj temi dam pravo mjesto.

Očekujemo od brata, alima, ljubomornog na vjeru, koji pročita ovu knjigu, ako nađe nešto netačno u njoj, da nas na najljepši način posavjetuje.

Na kraju, Allah je taj koji upućuje.

KORIŠTENA LITERATURA

1. **Kur'an**
2. Buharijin Sahih, šerh **Fethu-l- bari**
3. Muslimov **Sahih**, Nevevijev komentar
4. Ebu Davudov, **Sunen**
5. Nesaijin, **Sunen**
6. Tirmizijin, **Sunen**
7. Ibn Madžin, **Sunen**
8. Imam Ahmedov, **Musned**
9. Bejhekijin, **Sunenu-l-kubra**
10. Hakimov, **Mustedrak**
11. Zerkanijev, komentar **Muveta**
12. **Medžmeu`-z-Zevaid**
13. **Nesbu-r-raje fi ehadis hidaje**
14. **Kerzu-l-umāl**
15. **El-Mugni**, šerhu-l-kebir
16. Begavijin, **Šerhu –s-sunne**
17. Nevevijin, **El-Medžmu`u**
18. Ibn Abdu-l-bcrov, **El-Istizkar**
19. **Mirkatu mefatih**, šerh **miškatu mesabih**
20. Albanijev, **Sahih džami` sagir**
21. Albanijev, **Daif džami` sagir**
22. Ševkanijev, **Nejlu-l-evtar**
23. San`anijev, **Subulu-s-selam**
24. Sejjid Sabikov, **Fikhu-s-sunne**
25. Ibn Hadžer el-Askelanijev, **Tehzibu-l-Tehzib**
26. Scid ibn Musejjibov, **Fikhu-l- imam**
27. Evzaijev, **Fikhu-l- imam**
28. **Lisanu-l-Arab**
29. **Mešariku-l-envar**
30. Ebu Davudov **Sunen** s komentarom **Aunu-l-Ma`bud**

31. Tirmizi jin **Sunen**, šerh **Tuhvetu-l-Ahvezi**
32. **Tefsir ibn Kesir**
33. Ševkanijev, **Fethu-l-kadir**
34. Ibn Tejmijjin, **Kitabul iman**
35. **Medžmu`a resall el-kubra**
36. Fahru-r-Razijev, **Tefsiru-l-kebir**
37. **Miškatu-l-mesabih**, šerh **Leme`atu tenkih**
38. Nesaijin **Sunen** me`a talikat selefije
39. **Āridatu-l-Ahvezi**

SADRŽAJ

UVOD	7
DEFINICIJE ABDESTA	9
1. Jezička defincija	9
2. Terminološka definicija.....	9
ABDEST U KUR'ANU I SUNNETU	10
VRIJEDNOST ABDESTA	11
KAKO JE ABDESTIO ALLAHOV POSLANIK 𐤀.....	14
Namjera	14
Izgovoriti: "Bismillah"	14
Pranje šaka.....	16
Ispiranje usta i nosa	16
Ispiranje usta i nosa jednom šakom vode	17
Ispiranje usta	17
Ispiranje i osekanje nosa	17
Provlačenje prstiju kroz bradu.....	19
Pranje ruku do iznad lakata	20
Potiranje glave, ušiju i turbana	21
Korištenje iznova vode za glavu i uši.....	22
Pranje nogu do iza članaka.....	24
Odgovor onima koji tvrde da može mesh po bosim nogama bez pranja.....	25
Sivak.....	27
Trljanje određenih dijelova tijela	28
Redosljed u pranju kako je navedeno u ajetu	29
Pranje dijelova tijela jednih iza drugih bez pauza	30
Pranje desne strane prije lijeve.....	30
Ekonomičnost u trošenju vode	30

Dova nakon abdesta	31
Pranje svakog dijela tijela jednom	32
Pranje svakog dijela tijela dva puta	32
Pranje svakog dijela tijela tri puta	32
Pohvalnost uzimanja abdesta za svaki namaz	33
Ko posumnja da je izgubio abdest, postupa po ubjeđenju	34
Abdest supruge i supruge iz jedne posude	34
Uzimanje abdesta nakon jedenja devinog mesa	35
Brisanje nakon abdesta	35
ŠTA KVARI ABDEST?	37
Sve što izađe na dva prirodna otvora	37
Dubok san	37
KORIŠTENA LITERATURA	42
SADRŽAJ	44

